אחד מהג מחנות ורבי יוםי פומר מת אחד מהז

, ר"ִם אומר יחלוקו ר"ע אומר יהמוציא מחבירו

עליו הראיה יזכר ונקבה אין כאן לכהן כלום:

גמ' אמרי דבי רבי ינאי לרבי יוםי הגלילי

שמעינן ליה דאמר שאפשר לצמצם בידי

שמים וכ"ש בידי אדם ורבגן בידי שמים אי

אפשר לצמצם בידי אדם מאי ת"ש ידחום

של סיקרא חוגרו באמצע להבדיל בין דמים

העליונים ובין דמים התחתונים ואי אמרת אי

אפשר לצמצם בידי אדם זימנין דקא יהיב

עליונים למטה ותחתונים למעלה דמרווח בה

פורתא תא שמע ממדת כלים ממדת מזבח

שאני התם דרחמנא אמר עביד ובכל היכי

דמצית למיעבד ניחא ליה יהכל בכתב מיד

ה' עלי השכיל אמר רב קמינא ת"ש יחלקו

יּלשנים והן שוין שניהן ממאים לפי שאי אפשר

לצמצם אמר רב כהנא שאני כלי חרם הואיל

ויש בו גומות ת"ש יסנמצא מכוון בין שתי

עיירות שתיהן מביאות שתי עגלות דברי ר"א

מ"ם לאו משום דקסבר בידי אדם אפשר

לצמצם וקרובה ואפילו קרובות לא ר' אליעזר

יו) יבתות של מו שפועות נכ: [לעיל ט. לקמן יח.], ב) זבחים נג. מנחות לז: מדות פ"ג מ"ח, ג) חולין כח:, ד) מוספתח

דנגעים פ"ח ה"ט סוטה מה:,

ה) גובהו הס"ד ואח"כ מה"ד

הם קיהיב צ"ק, 1) וכוונו ששמיהן קרובות. צ"ק, 1) נ"ח: שוב [ונ"ח: לוון, ח) חילתו שני רחשים. צ"ק, ע) דחשברל למלח

ממכוון. ל"ק, י) נ"א לר"י,

כ) שמים פעמים שנמלה בו.

ה. ל) ואפילו בידי אדם ג"ו ״ק, ל) ואפילו בידי אדם. נ״ק, ל) מ' הפלו בידי אדם. נ״ק, ל) ד' מ' אבל במבוי ז'. נ״ק, ל) ד' מות. נ״ק, מ' ומוה. נ״ק,

ע) משום דחימר עומד מרובה

את"ל שהם שוים רחמנא אמר לא תפרון רובא ומאן דאסר משום דאימר פרון מרובה משום דאימר פרון מרובה ואמ"ל כוי כלייל. ז"ק, פ) ז"ק מ"ז, ל) דעלמא. ז"ק,

ק) שפירשתי. נ״ק,

הגהות הב"ח

(h) רש"י ד"ה יחלוקו וכו'

את היפה נדמים וחולקים את הדמים דלשניהם יש

את הדמים דלשניהם יש חלק נעניהם הילכך: (3) ד"ה זכר וכו' כאן לכהן כלום דשמא: (ג) תום' ד"ה אפשר וכו' ואפילו בידי אדם

ארבע למות: (ק) בא"ר

לפרון כעומד וכו' ומאן דשרי כשדומה לנו שהפרון

כעומד משום דאימור העומד מרוכה ואת"ל

. ראסר משום דאימור

פרוץ מרובה ואמ"ל שהם

פררץ מרובה ומת"ל שהם קוים וכו': (1) בא"ד ומס כן היכי דייק מההיא דנמצא מכוון בין שתי עייכות דבידי אדם אפשר לצמצם התם

מי אע"ג: (ז) בא"ד כיון

דבין פרון נפיש כל"ל ותיבת

דרבינו חננחנ גרים והח חי אפשר ללמלם וכן רבינו תם ולגירסתם נמי אין ראיה

וכו׳ כמו שפירשתי שם

ובססיא:

נמחק: (ח) בא"ד חננאל גרים והא אי

מה א מיי פ"ט מהלי בכורים הלכה ג: מו ב ג מיי' פ"ה "ד סימן שיח סעיף א: בז ד מיי׳ פ״ב מהלכות בית הבחירה הלי נו

חורה אור השלח 1. הַכּל בְּרְתָב מִיַּד יְיָ עְלַי הִשְׂבִּיל כּל מַלְאֲבוֹת התבנית:

דברי הימים א כח יט

שימה מקובצת שאני התם דרחמנא fb אמר עביד נ״א בס״י שאני

אמו עביו ניא בטיל שאני התם דרחמנא אמר דכתיב הכל בכתב מיד ה' עלי השכיל והבין: כן וחייב במתנות וכו׳ וסתם משנה היא זו ע"כ ואתיא מסתמא ר"א וו ע"כ ואורא מטומא כר"ע תוס' חיצוניות להכי קאמר בגמ' לקמן מ"ט דר"ע אע"פ שלא הוזכר במתניתין: גן כשדומה לנו שהפרוץ כעומד ומאן דשרי . משום דאימר עומד מרובה דן דאי עומד נפיש מותר. ון דאי עומד נפיש מותר.
עיין בתוס׳ חולין כ״ח כ״

וו״ל הרא״ש ו״ל מיהו אכתי
קשה למה לי ספק דבריה׳
אפי׳ בדאורייתא לישתרי
דה״נ ההיתר מצוי יותר
דלא משפתת לה לאיסורא אלא בצימצום אבל אי עומד נפיש ואי פרוץ נפיש שרי וי״ל דאכתי איכא צד לאיסורא כיון דאי אפשר . לצמצם שמא לא צמצם חי אמות של המבוי ואיכא טפי אמות של המבוי ואיכא טפי מח' אמות ואפשר דפרוץ מרובה וגם העומד הוי ד' אמות. מיהו קשה לפי' היכי דייק לעיל מנמצא מכוון בין ב׳ עיירות דאפשר לצמצם דלמא לעולם א״א לצמצם ואס לעולם א"א לצמצם ואפ"ה מביאין ב' עגלות משום חשש דאורייתא שמא וכו' ע"כ: סן דאמר ליה רחמנא למשה גדור רובא שחוט רובא ואיכא רובא שוווט רובא ראיכא למתלי טפי לאסור מלהתיר אבל אי הוה למתלי טפי להתיר מלאסור היה מותר כדאשכחן למאן דשרי משום . דא״ל רחמנא למשה תשתרי

כיון דבין פרוץ נפיש וכר:

רבינו גרשום

נאכל לישראל תם אלא ר' יוסי פוטר. מן המתנות . כדמפרש בגמ׳ שהרי חליפין . ביד כהן ושויוה רבנן כמאן ביז כהן ושוידה בנן כמאן דזבניה ליה כהן במומיה: מת אחד מהם. כלומר שלא הספיק ליתן לכהן עד שמת אחד יחלוקו החי: ר׳ עקיבא אומר. לא יחלוקו אלא של ישראל הוא אם לא יביא ישו אל יווא אם לא יביא הכהן ראיה שהיה בכור: זכר ונקבה אין כאן לכהן כלום. דאין ידוע איזה יצא ראשון . וירעה עד שיסתאב ויאכל במומו לבעלים: שני זכרים אחד לכהן ממה נפשך ואחד לו שאין ידוע אם הזכר יצא ראשוז או הנקבה: בורר לו אומר משמנין כדמפרש בגמ׳ ביניהן. רשומו יהא ביניהו דישראל

זבר ונקבה אין דכהן כדום. ח' אאפילו יולא שני ראשים כאחד קאי ומודה ר' יוסי הגלילי הכא דאע"ג דאפילו אי כוליה רחם מיקדשי מ"מ מין במינו אינו חולץ כדאמר בפ"ק (לעיל דף ט:) הכא שהיא נקבה והויא פטר רחם כמוה בטלה בכורתו לגמרי ולא דמי לההיא דפ׳ בהמה

המקשה (חולין דף ע.) כרכתו אחותו והוליאתו דהתם איירי כדנפק הוא דרך ראשו והיא דרך מרגלותיה דלא הויא איהי פטר רחס: אפשר לצמצם בידי שמים. פי׳ נקונטרס כגון הך דלידה דאע"ג דאין מקפידין בכך וכ"ש בידי אדם במתכוונים ללמלם שום מדה או שום דבר דודאי אפשר לנמנם וקשה לר"י כי קא מבעיא ליה לרבנן דבידי שמים א"א לנמנס בידי אדם מאי היכי פשיט ש מלמלם מכוון בין שתי עיירות הא על כרחך נהי דיכולין ללמלם הדבר כשמתכוונין למדוד מ"מ לרבנו א"א שיהא הדבר מצומצם ביו . שתי עיירות דכיון דבידי שמים הוא שמעלמו נפל שם מתחלה ולא נתעסקו עליו למדוד ולהניחו שם מכוון ונראה י לרבי דאפילו למ״ד א״א לצמצם בידי ל) שמים אף שפעמים שנמדד בו שהוא מנומנם אנא ה"ק אי אפשר לברר למלום שבידי שמים כגון לידה דהכא שאין פנאי לברר ולדקדק אי זה יצא תחלה ולכך אין שניהן לכהן אבל בידי אדם שיש שהות לברר מיבעיא לן ופשיט ליה מנמלא מכוון בין שתי עיירות דאי אמרת אי אפשר לברר אם

הוא מצומצם אע"ג דפרישית דזימנין דמיקרי שהוא מצומצם כיון דאי

אפשר להבחין לא יביאו שתי העגלות מספק דמילתא דלא שכיחא היא ואין לנו לתלות מספק שאירע כן ובמסקנא פשטינן דלרבנן אי אפשר ללמלם לוחפילו (ג) חדם ומתוך הח דפליגי חמורחי בפ"ק דעירובין (דף טו:) בפרוץ כעומד ופ"ב דחולין (דף כח:) במחלה על מחלה כרוב היה נרחה דהלכה כרבי יוסי הגלילי דאפשר לנמנס לכל הפחות בידי אדם ואיו לומר דקרי פרוץ כעומד כשדומה לנו שהם שוים דאף על גב דשמא אינם שוים וכן מחלה על מחלה דשחיטה דהא מפרש טעמא דלא הוי כרוב וכעומד משום דאמר רחמנא למשה שחוט רובא וגדור רובא דתיפוק לי דבלאו הכי היה אסור מספק משום דשמא שייר רובא והא דפריך בגיטין בפרק הזורק (דף עת.) והא א"א לנמלם גבי מחלה על מחלה מגורשת ואינה מגורשת דמפרש כגון דאתו תרוייהו בהדי הדדי בארבע אמות ואפי׳ יהא הלכה כר׳ יוסי הגלילי מ״מ דוחק הוא להעמיד המשנה בכך שאין רגילות להיות הדבר מלומלם וסתמא לא כוונו בבת אחת לבא ובפ' שבועת העדות (שבועות דף לב.) גבי כפרו שניהם כאחת פריך והא אי אפשר לנמנס ומשני הא מני רבי יוסי הגלילי ור' יוחנן משני אפילו מימא רבנן כו׳ משמע דאין הלכה כר׳ יוסי הגלילי וכן בפ׳ ארבעה אחין (יבמות דף כח.) גבי אחיות איני יודע מי שנאן אמרינן אליבא דרבי יוחנן לא סתים לן תנא כר׳ יוסי הגלילי לכך נראה דבידי שמים אין הלכה כמותו והך דשבועות וד׳ אחין הוו בידי שמים אבל בידי

סבר אדם הלכה כמותו כדמוכחא ההיא דחולין ועירובין וא״ת הא דאמרינן בפ״ק דעירובין (דף ה:) לחי המושך מדופנו של מבוי פחות מד׳ אמות אין אריך לחי אחר להחירו וארבע אמוח אריך לחי אחר להחירו וקאמר רב הונא ^(ד) בר^{י יהו}שע לא אמרן אלא במבוי^{מ)} ז' ניחר בעומד מרובה על הפרוך רב אשי אמר מבוי ח' לא זריך לחי מה נפשך אי עומד נפיש ניתר בעומד מרובה על הפרוך ואי פרוך נפיש נדון משום לחי פירוש דאם כן אין בלחי 0 עשרה אמות מאי אמרת דשוו תרווייהו כי הדדי הוה ליה ספק דבריהם ולהקל משמע דאי אפשר לברר הדבר ויש לומר דלעולם אפשר למדוד אלא לא הטריחו חכמים למדוד שם מספק כיון דבין עומד נפיש בין פרוץ נפיש איסור אא"כ הם שווים ומילחא דלא שכיחא היא ומכל מקום אם היה איסורא דאורייתא היה אסור כיון שאפשר למדוד שיחה אין להקשות על רב אשי כי שוו כי הדדי נמי לשתרי דקיימא לן פרוץ כעומד מותר דהתם קאי על רב הונא בריה דרב יהושע דסבירא ליה פרוץ כעומד אסור והרב רבי שמעון מיינבלא היה מפרש (ה) דפרוץ כעומד ומחלה על מחלה כרוב סברי כרבנן דאי אפשר ללמלם אפילו בידי אדם ומאן דשרי ש כשדומה לנו שהפרוץ כעומד ש'משום דאימר פרוץ מרובה ואם תמצא לומר שהם שוים רחמנא אמר גדור רובא ובענין זה יש לפרש ההוא דמחצה על מחצה כרוב והשתא ניחא טפי ההיא דספק דבריהם להקל כיון דאי אפשר למדוד אבל קשיא לרבי דמשמע דספיקא דאורייתא היה אסור מטעם חששא בעלמא דשמא הם שוים אע"ג ד דאי עומד נפיש מותר ואי פרוך נפיש מותר וא"כ היכי דייק (י) מנמצא מכוון בין שתי עיירות התם נמי אע"ג דאי אפשר לכוון ולצמצם מודו רבנן דמביאות שתי עגלות משום חששה דאורייתה דשמה הם שוים ועוד דמהן דאסר פרוץ כעומד לה אסר אלה מטעם 🗖 דא"ל רחמנא למשה גדור רובא שחוט רובא ואיכא למחלי טפי לאיסור מלהיתר אבל אם היה לחלות להיתר יותר מלאיסור היה מותר כדאשכחן מאן דשרי משום דאמר רחמנא למשה לא תשייר רובא ולא אסר מטעם דשמא הפרוך מרובה ואם כן ההיא דלחי אפילו הוי ספק דאוריימא מישתרי כיון דבין פרוף (ו) (מעומד) נפיש בין עומד נפיש מותר ומהא דפריך בההיא שמעתא דפרוך כעומד והא אפשר ללמלס גבי אם יש ריות ביניהם (סוכה דף טו:) אין לדקדק שום דבר דרבינו חננאל גרים והא אי אפשר לנמנם וכן רבינו (ה) שמעון ולרבינו תם נמי אין ראיה שיהא הלכה כו דלא הוי כמו אי אפשר ללמלם ³⁾ בעלמא אלא כלומר אי אפשר ללמלם בשום ענין שלא יהא אויר משהו בין הסכך לשפוד כמו P שפירש שם ובההיא דסוף מכילתין (דף ס:) יצאו שנים בעשירי וקראו עשירי משמע דסבר ליה כרבי יוסי הגלילי אפילו בידי שמים דאי כרבנן דא״א 05055

> שקיר והמטר: דבי יוטי אומר כל שחלופיו ביד כהן. והאי נמי הוי כחליפין ביד כהן שאם נתערבו הוו תרווייהו ספק בכור דמכל אחד יש לומר שמא זה נולד אחר הנקבה הילכך כשנטל הכהן אחד הוי אידך חליפין דהאי ופטור מן המתנות ור' מאיר מחייב דבא עליו משני צדדין. שתי נקבות וזכר שאחת ילדה נקבה ושניה זכר ונקבה או כל אחת זכר ונקבה אין כאן לכהן כלום: וכ"ש בידי אדם. שכשמתכוין אדם לצמצם לחלוק דבר שווה שיכול לצמצם: זימנין דקא יהיב. דמים עליונים למטה ותחתונים למעלה משום דאותו חוט דק היה ואי אפשר לצמצם דלא עייל או בחמש אמות עליונות או בחמש אמות תחתונות כיון דאי אפשר לצמצם: לא לעולם לא

ם וחייב במחנות. כשישחטנו יתן לכהן את הזרוע והלחיים וסתם משנה היא זו: ור' יוסי פוטר. מפרש בגמ' [יח.]: יחלוקו. דחזר בו ר"ט ממאי דאמר לעיל כדמפרש בגמ' [יח:] דס"ל דאפילו כשהן חיין מעלין את היפה בדמים (6) לשניהם שיחלקו בשניהם הלכך מת אחד מהן יחלוקו את

החי: זכר ונקבה חין כחן כם כלום לכהן. דשמה נקבה יצחה תחלה והמולים מחבירו עליו הרחיה. והכם אפילו רבי טרפון מודה דהתם הוא דפליג משום דוודאי חד מינייהו לכהן הלכך יפה כחו לחלוק בשוה אבל הכא הורע כחו דשמא לא שייכא בכורה כלל ומיהו ירעה עד שיסתאב ואח"כ יאכלנו דספק הוא: גבו' אפשר ללמלם בידי שמים. כגון הך לידה ואע"ג דאין מקפידין בכך: וכל שכן בידי אדם. דמתכוונין ללמלם שום מדה או שום דבר דוודאי אפשר לנמנם: בידי אדם. שמתכוונין ומודדין כדי לנמנס מאי אפשר לנמנס או לא: הוגרו. למזבח באמלע גובהום הוא: קיהיב. דמים עליונים הראוים להנתן למעלה מאמצעיתו וקא יהיב להו למטה דשמא לא למלמו יפה ועשו את החוט למטה מאמצעיתו הרבה וכי נותנין דמים עליונים למעלה מן החוט מעט איכא למימר למטה מאמצעיתו הוא: ותחתונים למעלה. דשמה למעלה מאמצעיתו נתנו את החוט: דמרווח ביה פורסא. לעולם א"א ללמלם והכא כגון שעשו את החוט רחב מאחר

שמדדו והתחילוהו באמנע הרחיבוהו למטה ולמעלה דממה נפשר למטה דידיה הוי תחתונו של מזבח ולמעלה דידיה הוי עליונו בלא שום ספיקה: מ"ש ממדם כלים. דחמר רחמנה (שמות כה) ועשית שלחן אלמא למלמו יפה ועשאוהו באמותיו מלומלמות: שאני התם דאמר רחמנא עביד ובכל היכא דמלים למיעבד ניחא ליה. ולעולם לא למלמו יפה: הכל בנחב מיד ה' עלי השריל. כל מלאכת התבנית דוד אמרו לפסוק זה. ולא גרסינן ליה הכא: חלקו לשנים. תנור שנטמא וחלקו לשנים והן שוין טמאין דאי אפשר ללמלם ובכל חד וחד איכא למימר הכא איכא רובא וקי"ל תנור שיריו ברובו בהעור והרוטב (חולין דף קכד.): ויש בו גומום. שאינו נחלק בשוה אלא כששוברין אותו חתיכות (קרקע) בולטות בו ועושה בזה גומא וכן במקומות הרבה והילכך אי אפשר לשער אותן בליטות: נמלא. חלל מכוון בין שתי עיירות שאין זו קרובה לו יותר מזו כלום: אפשר ללמלם. ולמדוד יפה יו כיוונו שתיהן קרובות זו יי כזו וקסבר קרובה דכתב בקרא (דברים כא) הקרובה אל החלל אפילו קרובות משמע שאם יש שתים קרובות לו בשוה שתיהן עורפות דאי אי אפשר ללמלם אלא ודאי אחת קרובה מחברתה אמאי מביאות שתי עגלות יביאו אחת בשותפות כדאמרינן לקמן [יח.] ויתנו ויאמרו בני האחת אם אתם קרובים ממנו יהא חלקנו מחול לכם ותכפר עליכם ואם אנחנו קרובים מכם חלקכם יהא שלנו ותכפר עלינו:

מוסף רש"י

בין דמים העליונים. חטאת נהמה למעלה מן החוט מטחם בהתה נמענה תן החוט ומטחת העוף למטה ועולת העוף למעלה ועולת בהמה למטה וטעמא מפרש בתורת כהנים ובמסכת זבחים מנחות שנים הלוקנת וכחים ותוחות צדים. חלקו לשגים. תגור שנטמא אין לו טהרה אלא נמינה, כדכתיב יותן, ואם ממייר רובו שלם לאו נתילה אי אפשר (חולין כח:)**. שאי אפשר** לצמצם שיהו חבונים. חלח לצבוצם. שיהו נוכרונים, חומ ודאי בחד מינייהו איכא רובא ולא ידעינן בהי מינייהו, הלכך לא סלקא טומאה מינייהו (שם). נמצא מכווך. מלומלס, שאין זו קרובה לו מזו אפילו כמלא חוט (טוטה

רבינו גרשום (המשך)

אחשר לצמצת מי חררת והיה נכנס בקצת מחמש עליונות ובקצת התחתונות הילכך יין ליכא ממדת מזבח וכו'. דאית (בהו) [ב'] אמות וחצי אלמא דבעינן לצמצם כי ההוא שיעורא ש"מ דאפשר לצמצת רידי אדת: מהרא

-----ליכא למישמע דרחמנא אמר עביד כי היכי דיכלת כמו שאתה יכול לכויז ואף על גב דלא הוי צמצום גמור יכרא למישמם נדרומנוא אמר עביד כי היכי דיכלת כמו שאתה יכרא לכרון ואף על גב דיא הוי צמצום גמוד רלא יהב מידה איא בייור בעלמא כדכתיב הכל בכתב וגוי: חלקו לשנים. התנור של חרט והן שוין: שניהן טמאים. החלקים דכל חד וחד אמרינן האי נפיש מאידך פלגא לפי שאי אפשר לצמצם בידי אדם לחלוק בצמצום גמור: לא שאני תנור דהוי כלי חרט דהואיל ויש בו גומות במקום שבירה דנקיט מחלק זה לחלק זה ומזה לזה הילכך אי אפשר לצמצם בו ושניהם טמאים: משום דקסבר אפשר לצמצם בידי אדם. דמדידה הויא בידי אדם דקרוב לשניהם בשוה. והאי דכתיב הקרובה אימא אפילו קרובות דשניהם מביאות: